

Сисоєвої]. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2008. – 134 с.

2. Данько Ю. А. Соціальні мережі як форма сучасної комунікації: плюси і мінуси / Ю. А. Данько // Сучасне суспільство: політичні науки, соціологічні науки, культурологічні науки. – 2012. – С. 179-184.

3. Литовченко І. В. Діти в Інтернеті: як навчити безпеці у віртуальному світі / І. В. Литовченко [посібник для батьків]. – К. : Вид-во ТОВ «Видавничий будинок «Аванпост-Прим», 2010. – 48 с.

Світлана Чекушкіна,
студентка 1 курсу II ступеня вищої освіти
факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв
Наук. керівник: **І.О Черезова,**
к.психол.н., доцент (БДПУ)

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОГНОЗУВАННЯ ТА ПРОФІЛАКТИКИ КОНФЛІКТІВ

Центральною проблемою будь-якого напрямку роботи конфліктолога є проблема керування конфліктом. Різними авторами (А.Я. Анцупов, М.С. Вершинін, А.І. Шипілов та ін.) виділяються наступні види керуючих впливів: діагностика, прогнозування, профілактика, попередження, ослаблення, врегулювання, вирішення, завершення конфлікту. Крім того, до керування конфліктом відносять також припинення, запобігання, усунення, гасіння конфлікту. Керування конфліктами може здійснюватися на всіх етапах його виникнення і розвитку. Прогнозування, профілактика і попередження – це ті види керуючих впливів, що доцільні на ранніх етапах виникнення соціальних протиріч. Чим раніше виявлена проблемна ситуація соціальної взаємодії, тим менше зусиль необхідно докласти для її ефективного вирішення.

Досвід прогнозування накопичений у різних галузях психологічного знання. М.С. Вершинін указує на існування різних класифікацій прогнозування: за основними типами – пошукове (визначення можливих станів явища в майбутньому) і нормативне (визначення шляхів і термінів досягнення можливих станів явища, прийнятих за мету); за періодом попередження – оперативне (до 1 місяця), короткострокове (від 1 місяця до 1 року), середньострокове (від 1 року до 5-ти), довгострокове (від 5 років до 15-ти), понад довгострокове (більш 15-ти років); за сферами прогнозування – внутрішньополітичне, зовнішньополітичне.

Основними принципами прогнозування є: системність, погодженість, безперервність, альтернативність, рентабельність.

Виділяють наступні етапи прогнозування: 1) передпрогнозна орієнтація; 2) збір даних прогнозного фону; 3) розробка базової моделі; 4) побудова пошукової моделі; 5) створення нормативної моделі; 6) оцінка вірогідності і точності прогнозу; 7) вироблення рекомендацій.

У практиці прогнозування конфліктів використовується комплекс різноманітних методів: фактографічний, статистичний, прогнозна екстраполяція, прогнозна інтерполяція, метод історичної аналогії, метод

математичного моделювання, метод експертних оцінок та ін. Прогнозування розглядається автором як передумова запобігання конфлікту.

Профілактика конфліктів – ще один важливий вид управлінського впливу. Дотепер у конфліктології не існує чіткого поділу понять «профілактика конфлікту» і «попередження конфлікту». Профілактика розглядається як більш широке поняття, а попередження – як приватний вид профілактики. Профілактика конфліктів спрямована на таку організацію життєдіяльності суб'єктів соціальної взаємодії, що виключає чи зводить до мінімуму ймовірність виникнення деструктивного конфлікту чи розвитку протиріч між ними.

А.Я. Анцупов і А.І. Шипілов виділяють об'єктивні, об'єктивно-суб'єктивні і соціально-психологічні умови, що сприяють профілактиці деструктивних конфліктів.

До об'єктивних умов профілактики конфліктів вони відносять:

- Створення сприятливих умов життєдіяльності людей: матеріальна забезпеченість родини, умови роботи батьків і навчання дітей, можливість самореалізації в професійній діяльності, взаємини в колективі, здоров'я людини, відносини в родині, наявність часу для повноцінного відпочинку та ін.

- Розробка правових та інших нормативних процедур вирішення типових передконфліктних ситуацій: розробка нормативних процедур, що дозволяють опонентам відстоювати свої інтереси, не вступаючи в конфлікт (наприклад, нормативна процедура конкурсного призначення на посаду).

- Справедливий і гласний розподіл матеріальних та духовних благ (заохочень, нагород тощо).

- Сприятливе життєве та професійне середовище: зручне планування робочих і житлових приміщень, оптимальні характеристики повітряного середовища, освітленості, електромагнітних і інших полів, фарбування приміщень, наявність кімнатних рослин, відсутність шумів тощо.

Таким чином, мета профілактики полягає не в тім, щоб запобігти виникненню конфлікту чи усунути його зовсім, а в тім, щоб зробити його продуктивним.

ЛІТЕРАТУРА

3. Дуткевич Т.В. Конфліктологія з основами психології управління: навчальний посібник / Т.В. Дуткевич. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 456 с.

4. Ложкін Г.В. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика: навчальний посібник / Г.В. Ложкін, Н.І. Пов'якель. – К.: ВД «Професіонал», 2007. – 416 с.